

Kaip sklinda naujienos?

Žmonės visais laikais domėjosi naujienomis. Ir ne tik todėl, kad buvo smalsūs. Kartais laiku gauta žinia išgelbėdavo žmonių gyvybes... Žmonės nuolat tobulina naujienų perdavimo būdus.

Senovės Lietuvoje apie pasirodžiusią priešą kariuomenę aplinkiniams būdavo pranešama uždegant laužą pilies bokšte. Įspėti kaimynai šią žinią pranešdavo toliau – taip pat uždegdavo laužą.

Kai atsirado paštas, laiškus vežiojo arkliais kinkytomis kariatomis. Privažiavus pašto stotį nuvargusius arklius pakeisdavo kitais. Tad pašto kariatos nuvažiuodavo gana greitai.

- Įsivaizduokite, kad likote vieni namuose prižiūrėti sergančio senelio. Staiga jam pasidarė bloga. Mama išeidama į parduotuvę užrakino duris. Mobilusis telefonas yra, bet išsikrovęs. Ką darysite?
- Sugalvokite panašių situacijų ir drauge aptarkite, kaip jas reikėtų spręsti.

Vėliau imta rašyti laiškus. Juos į tolimas, sunkiai pasiekiamas vietas nuskraidindavo apmokyti karveliai.

Kai atsirado geležinkeliai, automobiliai, lėktuvai, laišškai ir kitos naujienos žmonės ėmė pasiekti dar greičiau.

O kaip naujienos pranešamos šiandien? Dar visai neseniai žmonės vieni kitiems naujienas pranešdavo laidiniais telefonais. Dabar paplito mobilieji telefonai. Jais galima naudotis namie, automobilyje ar net miške. Roko tėtis mobiliuoju telefonu naudoja tik tuomet, kai negali paskambinti laidiniu. Roko šeimoje nuspręsta: į mokyklą vaikai eina be mobiliųjų telefonų.

- Kaip manote, kodėl Roko tėvai vaikus moko nepiktnaudžiauti pokalbiais mobiliuoju telefonu?

Svarbiausios šalies ir pasaulio naujienos žmonėms yra perduodamos televizijos ir radijo ryšiais. Daugelis žmonių jau neįsivaizduoja savo gyvenimo be **interneto**. Čia galima sužinoti ne tik viso pasaulio naujienas, bet ir paskaityti laikraščius, pasiklausyti muzikos, pabendrauti su kitoje šalyje gyvenančiu draugu.

Tai bent naujiena!
Senelis įsivedė internetą!

- Kaip pasikeitė žmogaus gyvenimas išradus naujausias naujienų (informacijos) perdavimo priemones?

Aplankykite vaikams skirtą interneto svetainę www.vaikam.lt ir pažiūrėkite, kokių naujienų ten galima rasti.

- Drauge su tėvais susikurkite elektroninį adresą.
- Parašykite elektroninį laišką savo seneliams ir maloniai juos nustebinkite.
- Jei seneliai internetu nesinaudoja, parašykite jiems laišką ir išsiųskite paštu.

Trumpas pranešimas

1. Kartais naujieną norime pranešti trumpai. Ką nori pranešti leva?

Žinutė –
trumpas
pranešimas.

žinutė
žinoti
sužinoti

pranešti
pranešimas

- Kuo skiriasi levos parašytos žinutės? Kiek sakinių ir žodžių yra kiekvienoje?
- Kaip manote, kodėl leva trumpindama žinutę praleido Roko vardą?
- Kodėl leva nurodė žinutę rašiusiojo vardą?

2. Perskaitykite mokinių parašytus pranešimus. Ką iš jų sužinojote?

Vakar Raminta bandė
įeiti į mokyklą užsimerkusi.
Jai pavyko!
Rokas

Šiandien mokyklos valgykloje
Mija pametė piniginę. Ji
vėrkė visą pertrauką. Mokytoja
jai padėjo parašyti skelbimą. Kitą
pertrauką pinigini atsirado!
Mykolas

- Kaip manote, kuris sakinytis žinutėje svarbiausias? Kaip jūs sutrumpintumėte šiuos pranešimus? Parašykite.

3. Kaip trumpai praneštumėte šias naujienas? Parašykite.

- Aptarkite, ar naujiena buvo pranešta aiškiai? Kas liko neaišku?
- Kaip papildytumėte neaiškius pranešimus?

4. Prisiminkite klasės arba mokyklos įvykius ir trumpai apie juos parašykite. Galite pasinaudoti pateiktomis pradžiomis.

Vakar mūsų sporto salėje įvyko...

Šiandien per pietų pertrauką kieme...

Mokyklos valgykloje buvo...

Antrame mokyklos aukšte...

Kur?
salėje
valgykloje
kieme
...

5. Raskite jums įdomių pranešimų laikraščiuose. Draugams trumpai pasakykite, ką naujo iš jų sužinojote.

18. Uždaviniai

1. Nerijaus tėtis yra dizaineris. Jis kuria įvairių įmonių bei prekių ženklus, kurie vadinami **logotipais**.

Vieną dieną jis sukūrė 2 logotipus: už vieną gavo 42 Lt, už kitą – 58 Lt.

Sugalvokite klausimus ir užrašykite sprendimus.

Ženklas ant marškinėlių kainuoja 17 Lt, o lipdukas – 12 Lt.

Lipdukas ant kepuraitės kainuoja 12 Lt, o plakatas – 65 Lt brangesnis.

Dizaineris sukūrė 14 skrybėlių, o suknelių – 3 mažiau.

Sugalvokite uždavinį ir užrašykite jo sprendimą.

2. Vaikai kūrė savo lankomų būrelių ženklus.

Mikas

Rūta

Darius

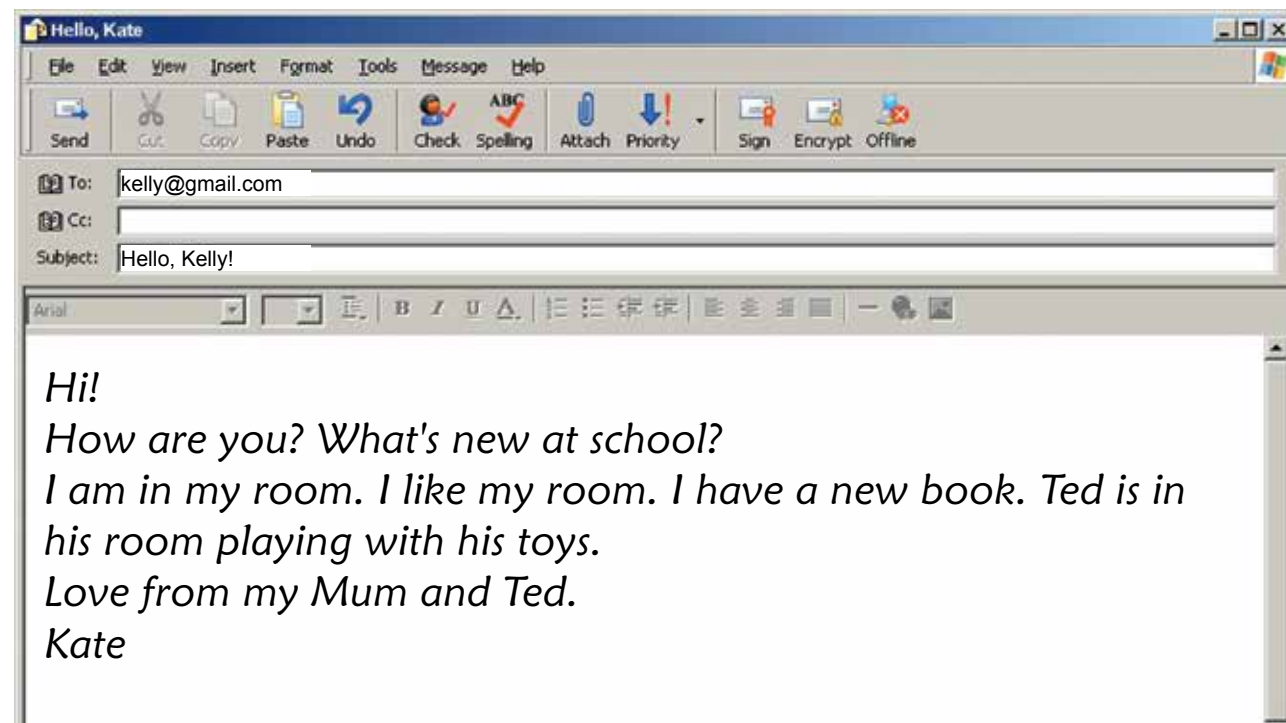
Imantė

- Kas kokį būrelį lanko?
- Kurio ženklo didžiausias ilgis? Kurio didžiausias plotis?
- Kurio ženklo mažiausias ilgis? Kurio mažiausias plotis?
- Kurio ženklo ilgis yra toks kaip kito ženklo plotis?

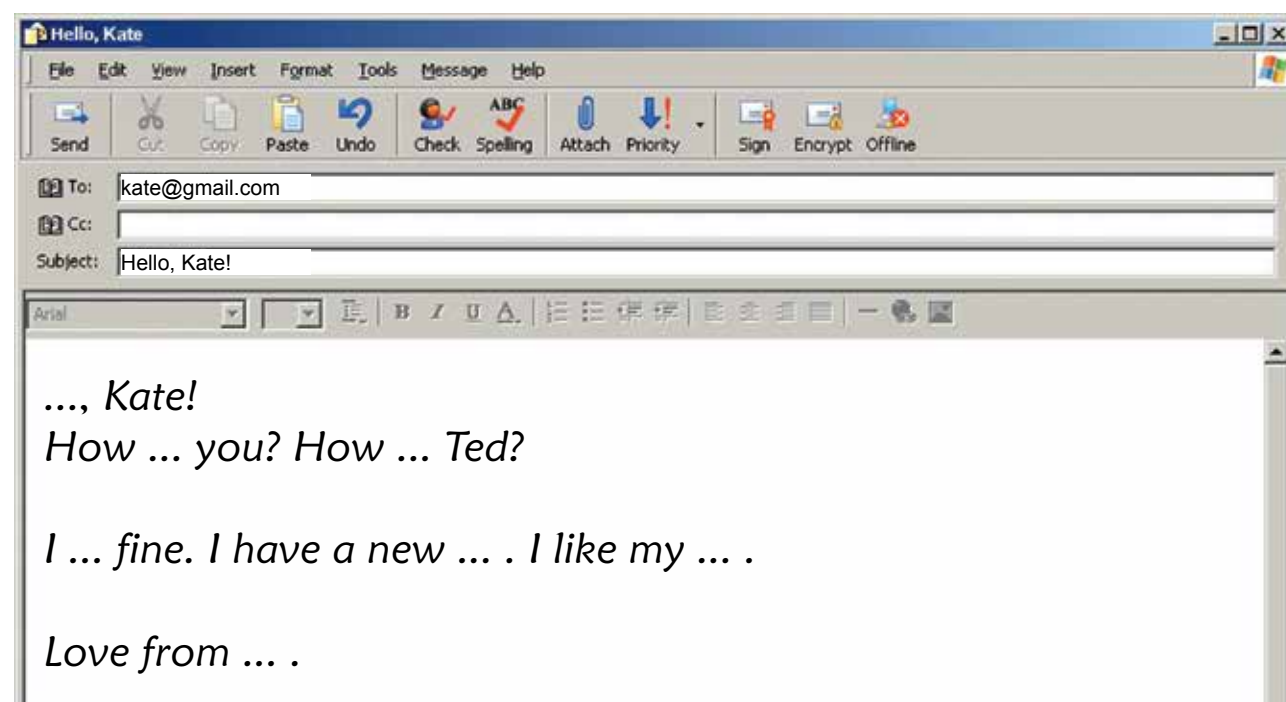
Lesson Seven: Email

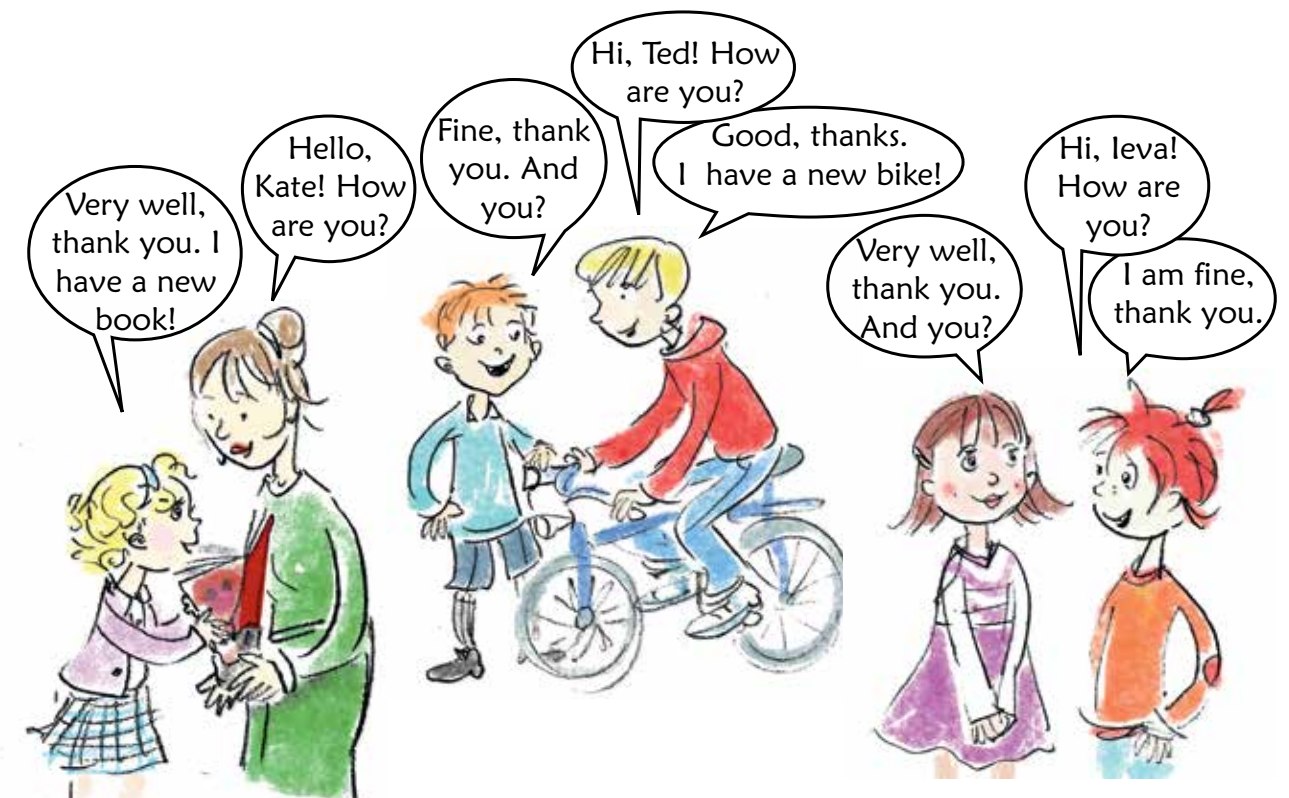
1. Perskaitykite elektroninį laišką nuo Keitės.

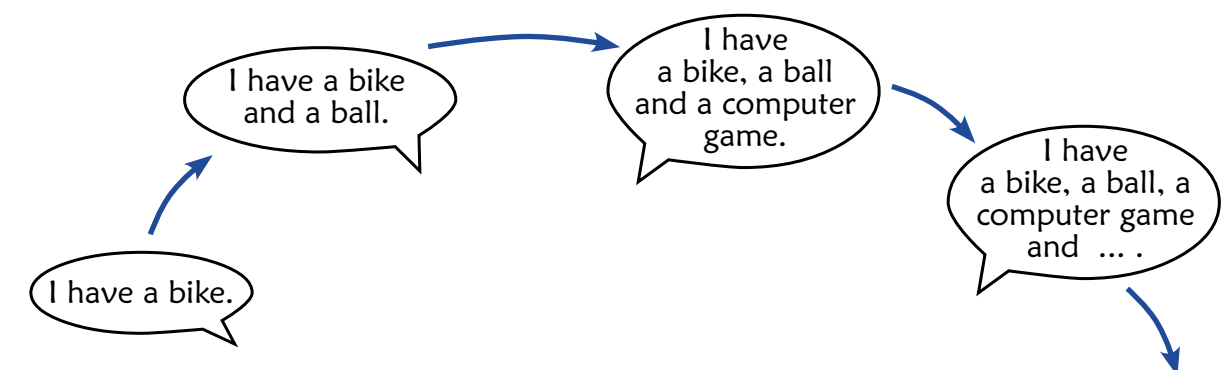
2. Sukurkite atsakymą Keitei.

3. Paklauskite, kaip laikosi jūsų draugai.

4. Kas prisimena daugiausia žodžių? Kiekvienas žaidėjas turi pridėti naują žodį prie sakinio ir prisiminti visus prieš tai pasakytus žodžius. Sudarykite kuo ilgesnį sakinį.

Išmokome

Susitikus mandagiai pasikalbėti, kaip sekasi:

How are you?

Fine. / Good. / Very well, thank you.

I am fine, thank you. And you?

Parašyti trumpą elektroninę žinutę.

Knyga

Visos knygos turi viršelius ir puslapius. Puslapiai būna sunumeruoti eilės tvarka. Knygos būna storos ir plonos, didelės ir mažos, spalvotos ir nespalvotos. Knygos paprastai spausdinamos spaustuvėse.

Pasidarykite knygą patys.

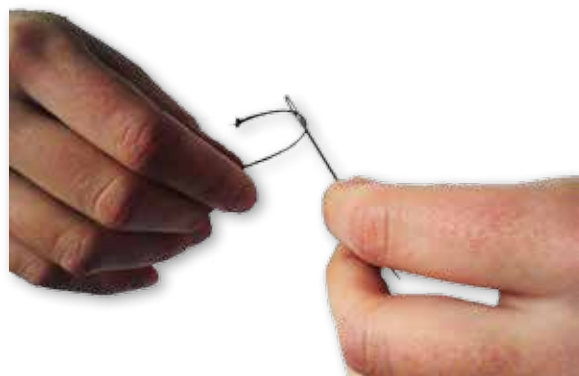
Jums prireiks: paprasto pieštuko, juodo tušo, storo ir plono pagaliuko arba plunksnų ir balto piešimo lapo.

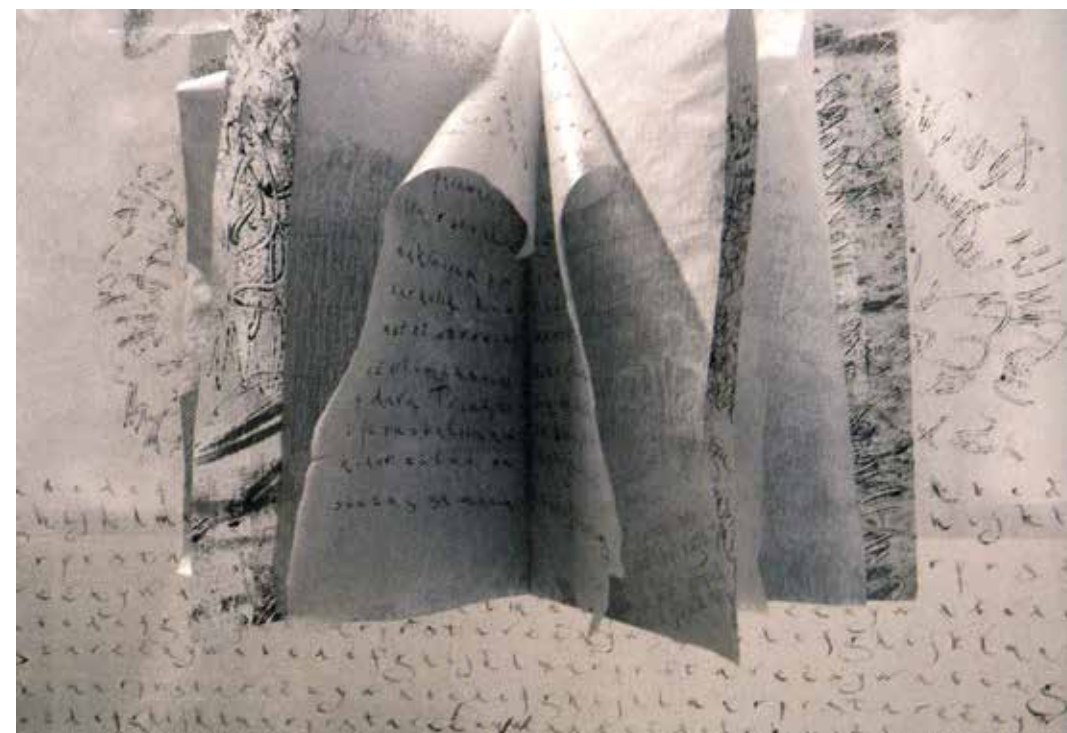
- Viršeliui išsirinkite storą spalvotą popierių.
- Paimkite kelis balto popieriaus lapus ir perlenkite juos pusiau. Žiūrėkite, kad nebūtų per stori, nes bus sunku susiūti.
- Perlenktus lapus susiūkite, daigstydami su adata dygsneliu.
- Sunumeruokite naujosios knygos puslapius.
- Sugalvokite, ką joje piešite ir rašysite.

- Įverkite į adatą siūlą.

- Užriškite mazgą.

Aušra Lisauskienė. *Dailininko knyga*

- Kuo ši dailininkės sukurta knyga skiriasi nuo įprastų knygų? Kam ji skirta?

- Susiūkite knygos lapus vienodo tankumo dygsneliais. Pabaigoje vėl užriškite mazgą.

Jei liko laiko, pradėkite piešti paveikslėlius knygos viduje.

Muzikinė žinutė

23 24

Išmokite sutartinę.

SKRIDO BITĖ

Skrido bitė, ta ta to,
Per laukelį, ta ta to.

Ir paėmė, ta ta to,
Saldų medų, ta ta to.

Ir atskrido, ta ta to,
Žalian sodan, ta ta to.

Ir sukvietė, ta ta to,
Meilius svečius, ta ta to.

Ir nusleido, ta ta to,
Žalion grūšion, ta ta to.

Ir suvalgė, ta ta to,
Saldų medų, ta ta to.

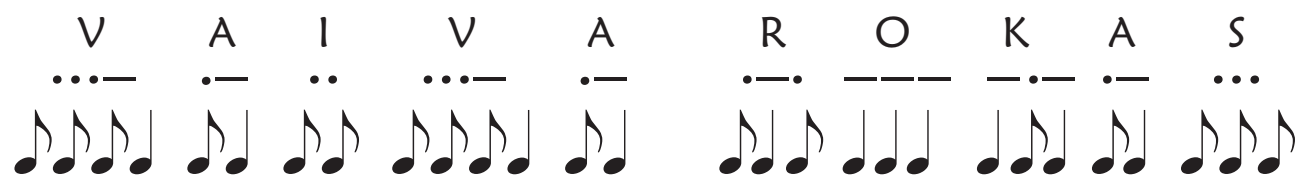
Seniau, kai dar nebuvo telefonų, sugalvota Morzės abėcėlė, kuria buvo greičiausiu būdu persiunčiama žinutė.

A	—	G	—	L	—	S	...
B	—	H	...	M	—	T	—
C	—	I	..	N	—	U	...
D	—	Y	—	O	—	V	...
E	.	J	—	P	—	Z	—
F	—	K	—	R	—		

Parašykite savo ir klasės daugų vardus Morzės abėcėle. Paverskite šiuos ženklus natomis:

. = — =

Trimitai ir valtornos (ragai) anksčiau buvo naudojami kare ir medžioklėje, kad savo signalais praneštų svarbią žinią. Šiais instrumentais išgaudavo daug skirtingų signalų. Ragais medžioklėje pranešdavo, kokiu atstumu yra žvėrys, kokio jie amžiaus, o prireikus pakviesdavo pagalbą.

Vėliau šie pučiamieji instrumentai buvo ištobulinti ir pradėti naudoti kaip muzikos instrumentai.

Trimitas skamba šviesiai, dažnai kuria džiugią, pakilią nuotaiką.

Valtornai tinka ramesnės melodijos.

Trimitas

Valtornai

25

Paklausykite muzikos pavyzdžių. Padandykite atpažinti, kur skamba trimitas, o kur – valtorna.

Ar viską reikia išpasakoti?

Kiekvieną dieną sužinome daugybę naujienų. Kažkodėl labai malonu jas papasakoti draugams, namiškiams. Kartais net lenktyniaujama, kas pirmas praneš kitiems linksmą ar liūdną naujieną. Bet ar viską visiems reikia pasakoti? Ar klasės draugams tikrai bus įdomu, kas vakar vakare nutiko jūsų šeimoje?

O kas yra paslaptys? Įsivaizduokim, kad artėja mamos gimtadienis ir jūs su namiškiais ruošiate mamai staigmeną – ypatingą dovaną. Taip norėtumėsi mamai papasakoti, kas jos laukia, bet tai maža paslaptis, kurią reikia išsaugoti. Būna ir didesnių, svarbesnių paslapčių, kurias išdavus kas nors gali nukentėti.

Perskaitykite eilėraštį. Pagalvokite, ar tik viena levutė mėgsta taip paplepėti. Ar tai, ką ji pasakoja, yra svarbios naujienos?

Petras Cvirka
LEVUTĖ PLEPUTĖ

levutė –
Mergaitė kaip saulutė.
Akutės
Kaip žibutės,
Nosytė –
Sunku aprašyti.
Tik liežuvėlis
Kaip Nemunėlis:
Tokio ilgumo
Ir platumo.

Pakilo levutė rytą
Iš lovelės,
Dar nesiprausęs burnelės,
Nesušukavęs galvelės,
Jau pas kaimynus ritas

Pranešt naujieną,
Kad sesuo Viktė
Paliejo pieną.
Pirmą sutiko
Joną ar Miką,
Tuo pradeda mergelė:
Mūs katė sugavo pelę,
Mama šiandien virs kukulių,
Tėtė ves parduoti bulių...
Mamai skauda kiaurą dantį,
Rytoj pešime mes antį...
Greit bus mūsų įkurtuvės,
O paskum... Onos vestuvės.

Išplepėjus, ką galėjo,
leva bėga pas kitus.

Ištrauka iš „Raštų“ 5 t.

- Kaip aprašoma levutės išvaizda? Kuo ji ypatinga?
- Kaip jūs supratote palyginimą „liežuvėlis kaip Nemunėlis“?
- Kaip jūs vertinate levutės pasakojamas naujienas?

Prisiminkite pasaką apie Eglę žalčių karalienę. Eglei su vaikais atvykus aplankyti gimtųjų namų, jos broliai nori sužinoti paslaptį, kokiais žodžiais grįžtant į jūrą reikės kviesti Žilviną. Ar pamenate, kaip broliams sekėsi išgauti paslaptį? Kaip ši pasaka baigėsi?

Apie kokias naujienas verta pasakoti kitiems?